

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De minister voor Rechtsbescherming

Postbus 20301
2500 EH Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 0022
www.rechtspraak.nl

datum 26 oktober 2023
doorkiesnummer
e-mail
ons kenmerk
uw kenmerk
cc
bijlage(n)
onderwerp Advies Besluit aanwijzing Halt-feiten 2024

Geachte heer Weerwind,

Bij brief van 28 augustus 2023, kenmerk , verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het Ontwerpbesluit aanwijzing Halt-feiten 2024 (het 'Besluit').

HET BESLUIT

Op basis van artikel 77e Wetboek van Strafrecht (Sr) en het huidige [Besluit aanwijzing Halt-feiten](#) kan een minderjarige verdachte een voorstel ontvangen tot deelneming aan een project ter voorkoming van strafvervolgning. Deze Halt-afdoening is bedoeld als kortdurende pedagogische interventie voor minderjarigen. Een succesvolle afronding van de Halt-afdoening voorkomt dat het door de politie opgemaakte proces-verbaal aan de officier van justitie wordt toegezonden. Deze afdoening biedt zo de mogelijkheid om bij strafbare feiten een interventie toe te passen en recht te doen aan de gevolgen daarvan voor slachtoffers en de maatschappij, zonder bijvoorbeeld de negatieve gevolgen voor de minderjarige van registratie in de justitiële documentatie.

Het Besluit aanwijzing Halt-feiten dateert uit 2010 en is inmiddels verouderd. Jaarlijks is een relatieve toename te zien van het aantal zaken dat met een Halt-afdoening wordt afgedaan waarvan het delict niet als zodanig voorkomt in het Besluit aanwijzing Halt-feiten. Dit Besluit strekt ertoe het Besluit aanwijzing Halt-feiten te actualiseren en in lijn te brengen met de huidige praktijk.

De vijf belangrijkste onderdelen die nieuw zijn betreffen:

- 1) de herziening van de algemene criteria voor een Halt-verwijzing,
- 2) de uitbreiding van de lijst met delicten die zich lenen voor een Halt-verwijzing door een opsporingsambtenaar,
- 3) de introductie van een lijst met delicten die zich uitsluitend lenen voor verwijzing naar Halt na voorafgaande toestemming van de officier van justitie,
- 4) aanscherping van de uitzonderingsbepaling op grond waarvan ook andere strafbare feiten dan in het besluit genoemd in aanmerking kunnen komen voor een Halt-afdoening, en

Raad voor de
rechtspraak

datum 26 oktober 2023
kenmerk
pagina 2 van 5

5) een recidiveregeling.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

De Raad stelt voorop dat het belang van het bestaan van de Halt-afdoening wordt onderschreven en dat het belangrijk is dat dat regelgeving en praktijk goed op elkaar aansluiten. Het is daarom goed dat het Besluit aanwijzing Halt-feiten bij de tijd wordt gebracht.

In de Nota van Toelichting bij het Besluit wordt '[General Comment no. 24](#)'², de gezaghebbende uitleg van het Kinderrechtencomité bij het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (verder: IVRK) uit 2019, aangehaald. Het Kinderrechtencomité noemt daarin als belangrijk doel het stimuleren van het gebruik van effectieve vormen van 'diversion'³ om jeugdstrafzaken buitengerechtelijk, dan wel buiten het formele strafrecht af te doen. De Halt-afdoening kan onder deze 'diversion' worden begrepen.

In 2020 verscheen in Boom Strafblad het artikel '[General Comment No. 24 – nieuw elan voor het jeugdstrafrecht?](#)' waarin de auteurs, , onder meer het volgende opmerken:

“Volgens het Comité zijn mogelijkheden tot ‘diversion’ om meerdere redenen van belang voor een kinderrechtenconforme jeugdstrafrechtspleging. Zo kan ‘diversion’ de stress en schade van een langdurig gerechtelijk strafproces voor jeugdigen voorkomen, evenals de stigmatisering die uitgaat van een strafrechtelijke afdoening en van justitiële documentatie. Volgens het Comité zou ‘diversion’ moeten worden toegepast in de meerderheid van de jeugdstrafzaken.

Toepassing van ‘diversion’ moet echter wel gepaard gaan met eerbiediging van de rechten die jeugdige verdachten op grond van het IVRK toekomen, waaronder het recht op een eerlijk proces en toegang tot de rechter. Het Kinderrechtencomité voorziet daarom in General Comment No. 24 in een opsomming van voorwaarden waaraan ‘diversion’ zou moeten voldoen. Zo mag ‘diversion’ enkel worden toegepast als sprake is van overtuigend bewijs dat de jeugdige zich schuldig heeft gemaakt aan een strafbaar feit en als de betreffende jeugdige vrijwillig (lees: zonder pressie) een bekentenis aflegt en verantwoordelijkheid neemt.

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechteren zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

² Zie voor de Nederlandse vertaling: [General Comments - Nederlandse vertaling \(kinderrechten.nl\)](#).

³ ‘*Diversion: measures for referring children away from the judicial system, at any time prior to or during the relevant proceedings.*’ (definitie volgens General Comment 24)

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 26 oktober 2023
kenmerk
pagina 3 van 5

V

Ook is voor 'diversion' vrije en goed geïnformeerde instemming van de jeugdige vereist, waarbij de jeugdige het recht heeft op juridische of andere passende bijstand. Verder moet 'diversion' van jeugdstrafzaken een wettelijke basis hebben, moet de besluitvorming daaromtrent gereguleerd en toetsbaar zijn, en moeten de betrokken professionals daarin zijn getraind. Voorts mag 'diversion' volgens het Comité nooit vrijheidsbeneming van de jeugdige tot gevolg hebben. Tot slot moet 'diversion' resulteren in de onherroepelijke afdoening van de jeugdstrafzaak, waarbij het succesvol doorlopen van het 'diversion'-programma voorkomt dat de jeugdige een strafblad krijgt."

De auteurs stellen zich de vraag of het Nederlandse jeugdstrafrecht met enkel de Halt-afdoening in de huidige vorm, voldoende tegemoetkomt aan de aanbevelingen van het Kinderrechtencomité. 'Diversion' als bedoeld in General Comment 24 dient volgens het Kinderrechtencomité bijvoorbeeld op elk moment van de procedure mogelijk te zijn, zelfs ter zitting door de rechtbank. De Halt-afdoening is echter doorgaans beperkt tot de vroege voorfase van het strafproces. Daarnaast is de Halt-afdoening in beginsel beperkt tot strafbare feiten van geringe ernst, hoewel General Comment 24 die eis niet stelt. Integendeel, volgens het Kinderrechtencomité verdient 'diversion' in de meeste gevallen de voorkeur. De lidstaten bij het IVRK "*should continually extend the range of offences for which diversion is possible, including serious offences where appropriate*" (p. 5).

Nu een geheel nieuw besluit wordt voorgesteld, maakt de Raad graag van de gelegenheid gebruik om de aandacht te vragen voor het belang van verdere uitbreiding van de mogelijkheden tot 'diversion' in het jeugdstrafrecht. De Raad adviseert verder onderzoek te doen en na te denken over afdoeningsmethoden buiten het 'formele strafrecht', mogelijk ook voor zaken van grotere ernst en in latere stadia van het proces (met eventueel een rol voor de kinderrechter, zoals in het VK).

Ondergrens en overgangsrecht

De Raad mist in (de toelichting op) het Besluit aandacht voor de ondergrens voor de Halt-afdoening zoals beschreven in het [Kader Halt-feiten](#) (onder 6.2). Het gaat dan om een beschrijving van de gevallen waarin de Halt-afdoening (op dit moment) als disproportioneel zware reactie wordt gezien. De Raad geeft in overweging de Nota van Toelichting op dit punt aan te vullen.

De Raad adviseert te voorzien in een overgangsbepaling, waarin duidelijk wordt dat voor de verdachte gunstigste regeling geldt, als het feit voor de datum van inwerkingtreding is gepleegd.

Artikelsgewijze opmerkingen

Artikel 2 lid 1 sub a.

Hiervoor is reeds de suggestie gedaan 'diversion' ook mogelijk te maken bij strafbare feiten die niet 'van geringe ernst' zijn. De Raad merkt over dit artikel echter op dat, voor zover daarin uitdrukkelijk als voorwaarde wordt gesteld dat het bij de Halt-afdoening moet gaan om een strafbaar feit 'van geringe ernst', *misdriven* zoals genoemd in de artikelen 3 en 4 van het Besluit niet zonder meer aan dat criterium voldoen. Dat zijn immers naar hun aard geen *feiten* van geringe ernst. Nu de Halt-afdoening daarvoor nadrukkelijk wel is bedoeld, is de aanbeveling om artikel 2, eerste lid sub a, te herformuleren

datum 26 oktober 2023
kenmerk N
pagina 4 van 5

zodat daarin het accent meer komt te liggen op de geringe ernst van de *verschijningsvorm* en/of het *gevolg* van de genoemde misdrijven.

Artikel 2 lid 1 sub c.

In het [Kader Halt-feiten](#) (p. 6) is een vrij genuanceerde paragraaf gewijd aan de ontkenkende verdachte. Deze nuance ontbreekt in het Besluit. Hoewel de Nota van Toelichting duidelijk is over de achtergrond van deze keuze, werpt de Raad de vraag op of hiermee wel voldoende recht wordt gedaan aan bijvoorbeeld ‘culturele ontkenners’ of jeugdigen die uit angst voor de reactie van hun opvoeders ontkennen. Als mede beoogd wordt het Besluit ‘bij de tijd’ te brengen en beter te laten aansluiten op die praktijk, zou de ruimte er dan niet moeten zijn om ook dan – mits sprake is van overtuigend bewijs – in het belang van de minderjarige een Halt-afdoening te overwegen? General Comment No. 24 lijkt zich hier niet tegen te verzetten. De voorwaarden die daar worden genoemd moeten worden geïnterpreteerd als waarborgen ter bescherming van de belangen van de jeugdige, niet als een voorwaarde die bepaalde jeugdigen uitsluit van ‘diversion’. Doel is te voorkomen dat jeugdigen zich gedwongen voelen een bekentenis af te leggen.

De Raad signaleert deze problematiek en adviseert hier in de NvT aandacht aan te besteden danwel te kiezen voor andere terminologie in het Besluit.

Artikel 2 lid 3 sub b

Artikel 2 lid 3 sub b verbiedt een tweede Halt-afdoening bij leerplichtzaken. De Raad adviseert dit verbod wat minder absoluut te formuleren; meer als een uitgangspunt, waar in bijzondere gevallen uitzonderingen op mogelijk zijn. Zo kan maatwerk worden geleverd, hetgeen juist bij jeugdzaken aangewezen is.

Artikel 4 lid 1

Volgens het Besluit kan een opsporingsambtenaar zonder tussenkomst van de officier van justitie verwijzen naar Halt bij een verdenking van de in artikel 3 genoemde strafbare feiten en kan hij dat met toestemming van de officier van justitie ook voor de in artikel 4 genoemde feiten. De Raad begrijpt het Besluit zo dat in beide gevallen moet zijn voldaan aan de algemene uitgangspunten uit artikel 2. Als deze lezing klopt, dan kan de verwijzing naar artikel 2, eerste lid, in artikel 4, eerste lid, (welke overigens in artikel 3 ontbreekt) worden gemist.

De Raad werpt in dit verband verder de vraag op of, gelet op het bepaalde in artikel 77e, eerste lid, Sr, niet altijd toestemming door de officier van justitie voor een Halt-afdoening dient te worden gegeven:

“De opsporingsambtenaar die daartoe door de officier van justitie is aangewezen, kan na verkregen toestemming door de officier van justitie [onderstreping Raad] aan de verdachte voorstellen dat deze deelneemt aan een project. De deelneming strekt tot voorkoming van toezending van het opgemaakte proces-verbaal aan de officier van justitie. Bij algemene maatregel van bestuur worden de strafbare feiten aangewezen die op deze wijze kunnen worden afgedaan.”

Mogelijk wordt hier bedoeld dat aan de eis van artikel 77e Sr kan worden voldaan door een algemeen mandaat van de officier van justitie aan de opsporingsambtenaar, maar dat bij de in het voorgestelde

Raad voor de
rechtspraak

datum 26 oktober 2023
kenmerk V
pagina 5 van 5

artikel 4 genoemde feiten een aparte afweging in het concrete geval vereist is. Als dat zo is, adviseert de Raad dat nader toe te lichten in de NvT of te verduidelijken in de tekst van het Besluit.

Artikel 4 lid 1 sub b

Dit voorgestelde artikel maakt de Halt-afdoening mogelijk bij artikel 141 Sr en artikel 300 Sr, mits sprake is van 'geen of niet meer dan zeer gering letsel'. Het begrip 'niet meer dan zeer gering letsel' is multi-interpretabel en laat ruimte over voor discussie. De Raad meent dat het begrip 'gering letsel' duidelijker zou zijn, temeer nu die aanduiding ook wordt gebezigd in de toelichting bij artikel 300 Sr (Nota van Toelichting, p. 11, eerste alinea).

Artikel 5.

Met artikel 5 lijkt te worden beoogd de Halt-afdoening mogelijk te maken bij andere strafbare feiten dan opgesomd in artikel 3 en 4 in geval van uitzonderlijke omstandigheden, mits wordt voldaan aan de voorwaarden van artikel 2. Dit komt echter niet goed tot uitdrukking in de voorgestelde formulering "met inachtneming van (...) de uitzonderlijke omstandigheden". De Raad adviseert de formulering aan te passen.

WERKLAST

Naar verwachting heeft het Besluit geen significante gevolgen voor de werklust van de Rechtspraak.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak onderkent het belang van het Besluit. De Raad heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Besluit, maar geeft u in overweging om het Besluit op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Besluit op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Besluit, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de plaatsing van de definitieve tekst in het Staatsblad.

Hoogachtend,

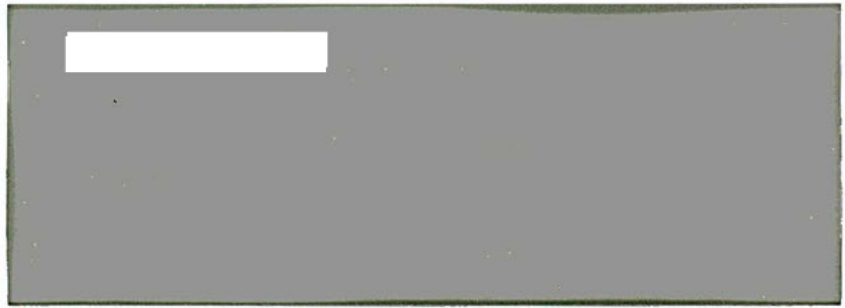
Lid Raad voor de rechtspraak

20231027.151.0005

FM Haaglanden
26 OKT. 2023
Ontvangen

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Gezien scankamer
JenV
27. OKT. 2023

Postbus 90613, 2509 LP Den Haag